

Útmutató a büntetőügyekben folytatott nemzetközi együttműködéshez gyakorló igazságügyi szakemberek számára

Európai Igazságügyi Hálózat (EIH) és Eurojust

Mit tehetünk Önért?

2018 Január

Bevezetés

A dokumentum azokról a szolgáltatásokról és támogatásról tájékoztatja a tagállami gyakorló igazságügyi szakembereket, amelyeket az Európai Igazságügyi Hálózat (EIH) és az Eurojust a büntetőügyekben folytatott nemzetközi igazságügyi együttműködés keretében nyújthat.

Célja, hogy segítséget nyújtson a gyakorló igazságügyi szakemberek számára annak eldöntéséhez, hogy az adott ügygel az EIH vagy az Eurojust foglalkozik. A dokumentum azt is biztosítja, hogy mind az EIH, mind az Eurojust a hatásköreikbe tartozó ügyekkel idejüket és erőforrásaikat hatékonyan és eredményesen használva foglalkozzanak, valamint hogy megelőzhető legyen a kettős munkavégzés.

I. Mi az Európai Igazságügyi Hálózat?

Az EIH a 28 tagállamban több mint 350 kapcsolattartóval rendelkező hálózat, melynek célja a büntetőügyekben megvalósuló igazságügyi együttműködés előmozdítása.

A nemzeti kapcsolattartók gyakorló ügyészek, bírák, vagy egyéb hivatalos személyek, akik napi szinten foglalkoznak nemzetközi igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos ügyekkel. A kapcsolattartókat a tagállamok a központi, illetve olyan igazságügyi hatóságoknál jelölik ki, amelyek nemzetközi igazságügyi együttműködést folytatnak, mind általános jelleggel, mind pedig súlyos bűncselekményi formák esetén, mint a szervezett bűnözés, a korrupció, a kábítószer-kereskedelem vagy a terrorizmus.

Az EIH szoros kapcsolatot létesített más igazságügyi hálózatokkal és különböző harmadik államokkal a kapcsolattartóin keresztül. Az EIH kapcsolattartói segítséget tudnak nyújtani a világ minden táján.

Az EIH igazgatási szerve az EIH Titkárság, amelynek székhelye Hágában található. Az Eurojust és az EIH szoros együttműködésének biztosítása érdekében a Titkárság az Eurojust személyzetének részét képezi, de önálló egységként működik. Az EIH Titkárság feladata, többek között, hogy segítse a nemzeti kapcsolattartókat feladataik ellátásában, továbbá felel az EIH weboldal, illetve az ott található operatív eszközök kialakításáért, fenntartásáért és fejlesztéséért, valamint az EIH teljes igazgatásáért.

Az EIH Titkársággal kapcsolatos további információt a http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Secretariat.aspx weboldalon találhat, vagy vegye fel a kapcsolatot az EIH Titkársággal az ejn@eurojust.europa.eu e-mail címen.

Az EIH honlapja

Az EIH honlapja, www.ejn-crimjust.europa.eu, az igazságügyi együttműködéssel foglalkozó szakemberek támogatására jött létre. Általános információk található az igazságügyi együttműködésről az az EU tagállama, tagjelölt országai, valamint az EIH tagországai között. Felhasználhatók az EIH elektronikus eszközei az igazságügyi együttműködéshez; melyek az igazságügyi együttműködés elősegítése alatt találhatóak. Továbbá az EIH honlap egy részében megtalálhatók a harmadik államokkal és más igazságügyi hálózatokkal való információk is. Az EIH kapcsolattartók hozzáférnek számos Európai Unió kívüli kapcsolathoz is. Lásd <https://www.ejnforum.eu/cp/network-atlas>

Az EIH weboldalának főbb részei le vannak fordítva az EU hivatalos nyelvre. Amennyiben nem találja a szükséges információt, amire szüksége van, a saját tagállamában kérheti az EIH kapcsolattartóinak a támogatását.

Mit tehet Önért az EIH?

Amennyiben az EIH közreműködésére van szüksége, vegye fel a kapcsolatot az Ön országának vagy az ügyben érintett ország valamely kapcsolattartójával. Az EIH kapcsolattartók listája biztonsági okokból jelszóval védett, de az Ön saját tagállamának EIH kapcsolattartói számára hozzáférhető. Ezért amennyiben egy másik tagállamban szeretné felvenni a kapcsolatot az EIH-val, a legjobb, ha az Ön országának valamelyik nemzeti kapcsolattartójához fordul.

Az EIH közreműködése az alábbi esetekben vehető igénybe:

- ***Az igazságügyi együttműködés előmozdítása céljából***

Amennyiben arról szeretne tájékozódni, hogy egy adott ügyben milyen feltételek mellett igényelhet bűnügyi jogsegélyt egy másik tagállamtól, forduljon az Ön tagállamának valamelyik kapcsolattartójához, vagy használja az EIH weboldal megfelelő részeit:

- ✓ *Jogsegélykérelem előterjesztésekor*

- meghatározni a külföldi hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságot, akivel felvehető a kapcsolat és közvetlenül elküldhető a jogsegély kérelem. Az EIH honlapján megtalálható Igazságügyi Atlasz segítséget nyújt a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező külföldi hatóságok címének, e-mail címének, telefon- és faxszámának beszerzésében.
- részletes információt kaphat a megkeresett tagállam jogszabályi előírásait illetően, továbbá egyeztetethet a bűnügyi jogsegély különleges alaki követelményéről. Az EIH weboldal *Fiches Belges* része tömör áttekintést nyújt az összes lényeges jogsegélykérelemmel kapcsolatos jogi és gyakorlati kérdésben. Az EIH weboldal Compendium informatikai eszköze lehetőséget kínál a jogsegélykérelem elektronikus létrehozására, és
- jogi és gyakorlati információ szerezhető be a használni kívánt uniós jogi eszközökről, például milyen mértékben implementálták a jogi eszközöket a tagállamokban (Implementáció állapota), nyilatkozatokat, bejelentéseket, kézikönyveket, jelentéseket, stb. Az EIH oldalán megtalálható Igazságügyi Könyvtárnak van egy része a jogi eszközökről, amely ezekkel az információkkal foglalkozik.

- ✓ *a jogsegély iránti megkeresés teljesítésének szakaszában:* kiegészítő információkat szerezhet, vagy biztosíthatja a kérelem megfelelő teljesítését;

- ✓ *a jogsegélykérelem nem vagy késedelmes teljesítése esetén:* a megkeresett tagállamnál érdeklődhet a teljesítés állása felől és/vagy felgyorsíthatja azt a nemzeti kapcsolattartó közbenjárásával; vagy

- ✓ *ha sürgősen - szoros határidővel - információra van szüksége kölcsönös bűnügyi jogsegély ügyekben;*

- ***A igazságügyi hatóságok közötti információcsere megkönnyítése érdekében***

Gyakorló ügyészként és bíróként az EIH kapcsolattartói sok esetben – gyorsan és informálisan – képesek információt szolgáltatni folyamatban lévő nyomozásokról vagy büntetőeljárásokról, illetve azok kimenetelével kapcsolatban, továbbá a fogvatartott személyekre, a fogva tartás időtartamára nézve, illetve adott ügyekben hozott igazságügyi határozatokról. Ilyen jellegű információcserével – bizonyos esetekben – elkerülhető a formális jogsegélykérelem küldése.

Amennyiben ilyen típusú információra van szüksége az Ön saját nyomozása vagy büntetőeljárása során, különösen sürgős esetekben, és a jogszabályaik lehetővé teszik az ilyen jellegű érdeklődést, lépjen kapcsolatba valamelyik EIH kapcsolattartóval, jelölje meg az információkérés okát, és adjon rövid leírást a folyamatban lévő nyomozásról vagy büntetőeljárásról. Tájékoztassa az EIH kapcsolattartókat, hogy a kapcsolatfelvételt az ő nevében, mint kapcsolattartó teszi.

II. Mi az Eurojust?

Az Eurojust az Európai Unió 2002-ben alapított szerve, amelynek célja, hogy elősegítse a bűnügyi igazságügyi együttműködést a tagállami hatóságok között a súlyos, határokon átnyúló bűncselekményekkel (pl. csalás, kábítószer-kereskedelem, szervezett bűnözés, korrupció, emberkereskedelem, terrorizmus) kapcsolatos eljárásaikban.

Az Eurojust székhelye Hágában található. Főleg az egyes tagállamokból kirendelt ügyészekből áll, amelyet a „nemzeti szekciók” szerveznek, és adminisztratív személyzet támogatja. Az Eurojustnak kapcsolata van ügyészekkel Norvégiából, az USA-ból, Svájcban és Montenegróból is.

Az Eurojust operatív módon támogatja a nyomozati - és vádhatóságokat az ügyekben (például koordinációs értekezletek szervezésével és/vagy koordinációs központokkal), és megosztja az általa támogatott esetekből a tapasztalatokat, tanulságokat. (pl.: Iránymutatások, Mely országnak van joghatósága?)

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/operational/Pages/Guidelines-on-jurisdiction.aspx>
[http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20\(Dec.%202015\)/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf](http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20(Dec.%202015)/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf)

Mi tehet Önért az Eurojust?

Amennyiben az Eurojust segítségét kívánja igénybe venni, úgy a saját nemzeti szekciójával kell felvennie a kapcsolatot. Az idevonatkozó további információk a <http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx> weboldalon található.

Az Eurojust tevékenysége

Az Eurojust az alábbi esetekben vehető igénybe:

- ***Nyomozások, ügyészégi eljárások koordinálása***

Az Eurojust hatékonyan koordinálja a két vagy több tagállamban egyidejűleg folyamatban lévő büntető eljárások során keletkezett releváns információk cseréjét. Annak eldöntésében is segítséget tud nyújtani, hogy adott ügyben a tagállamok önállóan vagy pedig egy, esetleg több tagállamba koncentrálnak-e le a büntető eljárásokat. Ezen kívül az Eurojust segít az érintett tagállamoknak megvitatni és megegyezésre jutni, hogy hogyan, mikor és hol hajtsanak végre közös akciót, illetve emeljenek vádat.

- ***Koordinációs értekezletek és koordinációs központok szervezése***

Az Eurojust Hágában vagy egyéb helyszínen koordinációs értekezleteket szervez a különböző tagállamok nyomozói, ügyészei, vizsgálóbírái számára. A koordinációs értekezleteken szükség szerint részt vesznek az Europol-, illetve az OLAF képviselői.

A koordinációs értekezletek hatékony lehetőséget biztosítanak a gyakorló jogászok számára, hogy az egymással összefüggő nyomozásaik során szerzett információkat kicseréljék, illetve közös akciót tervezzenek. Ha megfelelő, az Eurojust egyidejű végrehajtást is tud biztosítani. A koordinációs értekezletek szintén nagyon hasznosak, hogy megelőzzék a joghatósági konfliktusokat vagy bizonyos intézkedéseket összehangoltan hajtsanak végre.

Az Eurojust minden tagállam 2 résztvevője számára megtéríti a koordinációs értekezletre történő utazással és szállással kapcsolatosan felmerült költségeket Hágában.

Az Eurojust koordinációs központokat is szervez, amelynek célja a különböző tagállamokban és harmadik államokban egyidejűleg végrehajtandó közös akciók támogatása és összehangolása. (gyakran a koordinációs értekezleten állapodnak meg erről). A koordinációs központok az akció napján biztosítják a résztvevő hatóságok között az információk valós idejű továbbítását és koordinációját, például a különböző államokban egyidejűleg végrehajtott házkutatások során.

Az európai elfogató parancsnak, a házkutatásnak vagy a lefoglalásnak az akció napján történő végrehajtása során esetlegesen felmerülő problémák megoldása érdekében a koordinációs központokban a jogsegélykérelmek és az európai elfogató parancsok módosítására is lehetőség van.

- ***A joghatósági összeütközések megelőzése vagy feloldása***

A joghatósági összeütközések megelőzése vagy feloldása érdekében az Eurojusttól vélemény kérhető arra vonatkozóan, hogy adott ügyben több, joghatósággal rendelkező tagállam közül melyik van jobb helyzetben a büntető eljárás lefolytatására. A vélemény nem bír kötelező erővel.

- **Közös nyomozócsoportok felállításának előmozdítása és támogatása**

Az Eurojust elősegíti és támogatja a közös nyomozócsoportok felállítását, működését és értékelését. Orientál, hogy mely ügyek alkalmasak közös nyomozócsoport felállítására, valamint jogi és gyakorlati információkkal szolgál pl. a tagállami joganyagról, a gyakorlatban előforduló nehézségekről, azok bevált megoldásairól. Segítséget nyújt továbbá a közös nyomozócsoportok felállításáról szóló megállapodások és akciótervek megszövegezéséhez. Szükség esetén az Eurojust nemzeti tagjai részt vesznek a közös nyomozócsoportban.

Az Eurojust két területen nyújt pénzügyi támogatást a közös nyomozó csoportok működésével kapcsolatosan: utazás és szállás, valamint fordítás és tolmácsolás. Továbbá tárgyi eszközöket bocsát rendelkezésükre, mint például mobiltelefon (beleértve a költségeket) és laptopok.

Az idevonatkozó további információk az alábbi weboldalon találhatóak:
<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITs/Pages/history.aspx>

- **Harmadik államokból érkező vagy feljük irányuló igazságügyi együttműködés iránti kérelmek teljesítésének koordinálása és elősegítése**

Ha valamely tagállami hatóság eljárása során szükségessé válik a kapcsolat felvétele egy harmadik állambeli hatósággal, célszerű az Eurojust nemzeti szekciójához fordulni, hogy részletes információval szolgálhasson az Eurojust kontaktpontokról több mint negyven államában világszerte.

Jelenleg az az Eurojustnak együttműködési megállapodása van Norvégiával, az Egyesült Államokkal, Izlanddal, Svájjal, Macedonia volt Jugoszláv Köztársasággal, Lichtensteinnel, Moldovával, Montenegróval és Ukrajnával. Az együttműködési megállapodások alapján személyes adatok cseréjére is van lehetőség.

Az idevonatkozó további információk az alábbi weboldalon találhatóak:
<http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>

- **Az igazságügyi együttműködés elősegítése**

A nemzeti szekciókban lévő kollégák segítséget tudnak nyújtani a bonyolult megítélésű, sürgős ügyekben vagy azokban az esetekben, amelyekben az együttműködés egyéb formái nem alkalmazhatók, vagy előreláthatóan nem vezetnek megfelelő időn belül eredményre.

Például:

- segíti információhoz jutni a tagállami hatóságokat a jogsegélykérelmek aktuális állapotáról, ha a hatóságok közötti közvetlen (vagy egyéb) kommunikációs csatornák nem vezetnek eredményre.
- közreműködik a jogsegélykérelmek és a kölcsönös elismerés elvén alapuló jogi eszközök szükség szerinti sürgős végrehajtásának előmozdításában. Megjegyzendő, hogy más csatornák működnek a rendőrségi információcsere és a titkos információszerzés vonatkozásában.
- segíti a hatóságokat a jogsegélykérelmek tervezetének áttekintésével, például hogy az információ típusának feltüntetésével gyorsan végrehajtható legyen a jogsegély kérelem (minőségi ellenőrzés)

- amennyiben a folyamatban lévő nyomozással, ügyészégi eljárással kapcsolatos információt kap az egyes tagállamoktól, relevanciájuk esetén azokat az érintett egyéb tagállamokkal megosztja.

- **Eurojust Nemzeti Koordinációs Rendszer**

Az ENKR biztosítja a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés különböző szereplőinek a nemzeti szintű koordinációját, mint például: az Eurojust nemzeti kapcsolattartói, az Eurojust terrorizmussal foglalkozó nemzeti kapcsolattartói, az EJN nemzeti kapcsolattartói és legfeljebb három EJN kontakt pont, valamint kontaktpontok a közös nyomozócsoportokhoz és a népirtási hálózatokhoz. Segít annak meghatározásában, hogy adott ügyben az Eurojust vagy az Európai Igazságügyi Hálózat segítségét kell-e kérni.

Az idevonatkozó további információk az alábbi weboldalon találhatóak:

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/objectives-tools/Pages/eurojust-national-coordination-system.aspx>

III. Következtetés

A határon átnyúló együttműködésben a tagállamok hatóságai közötti közvetlen kapcsolat létfontosságú. Amennyiben segítségre van szüksége, az EJN és az Eurojust ebben támogatást nyújt. Mivel mind a két szervezet szoros kapcsolatban áll egymással, a kérése a megfelelő kezekbe fog kerülni.